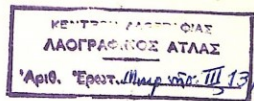

13
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α/
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομπολίς) *Χωρὸς Σάρον*
(παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας *Σάρον*,
Νομοῦ *Σάρον*.
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Κωνσταντῆς*
Παλαιολόγου ἐπάγγελμα *Διμοδιδάσκων*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Νέος Καμβάσι Σάρον*.
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *40*.
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Απόλ. Ξ. Π. (Πέτρος Σημελιώτης)*
.....
ἡλικία..... γραμματικαὶ γνώσεις.....
..... τόπος καταγωγῆς.....
.....

Β. ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; *(Πηλιόπε Σημελιώτης)*

Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; *Σημελιώτης χωριστά*

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. *Α. Ξ. Π. (Πέτρος Σημελιώτης)*
ἀνῆκον εἰς χωρικοὺς π. πρόσωπα (χωρικοὺς) καὶ εἰς Μονὰς.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; ... *(Πηλιόπε Σημελιώτης)*

κτηνοτροφία; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρους, δηλ. τὴν γεωργίαν
καὶ τὴν κτηνοτροφίαν; Μόνον βέβαιον γεωργίαν ἢ μόνον κτ.
ἐν κτηνοτροφίᾳ καὶ ἐλαχίστην ἀμφοτέρων (γεωργίαν κτηνοτροφίαν)

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *N. ds*

Εἰς τὰς πόλεις οἱ παρὰ τὸν ποταμὸν ἔχοντες τὴν ἐκκλησίαν, εἰς τὰς πόλεις
οἱ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ οἱ παρὰ τὸν ποταμὸν...

2) Πώς έκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;...

(B2 uor G n p u s i d G s)

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;) *Εἰς εἶδος. ἔμ. κ.*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, ἐπλ. διὰ τὰ θερίσματα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

(Baccharis confertifolia)

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο;

10x1

6) α) Οί νέοι και αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; Εἰς. Αἰ. ἤσαν. Ἀ μέριμνῃ αὐτοῦ. Εἰς. ἴδ.

உருத்தியுள்ள ம. அ. சி. சி.

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς: ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται

κτίσται, γυφτοί (σιδηρουργοί), ραφείς (υπογιάτρες), πρά-
ματευτάδες (έμποροι) κλπ. *ἡ ἀρχὴ τοῦ κόσμου*

Wilm. Ch. M. Nelson & Co. Ex. Ldg. Es. Filmore road N.Y.

0222 1/2 m -

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλάμις μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) γλῶσς (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Μ. Σ. Σωϊγὴν μετ' ὄρων. βοῶν - ὄνων - ἡμιόνων
 λίγη βορὰ λιν., μελ. καύσιν. θάμνων μετ' ἡγεμῶν
 μετ' ὀ. ὀ. ὀργώματος

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; 1935 μετ' ἡγεμῶν

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; 1920 μετ' ἡγεμῶν

1920 μετ' ἡγεμῶν μηχαναὶ 1950

+ 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

(Βλέπε ἀντιγραφή)

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. λαβὴ 2. σπείρη 3. μάνη 4. ὄνιον 5. σταυρὸς 6. κλινίδες 7. ράβδος 8. ἡδρὸν 9. μανδύλα 10. ὀνίον

καὶ ὄνιον

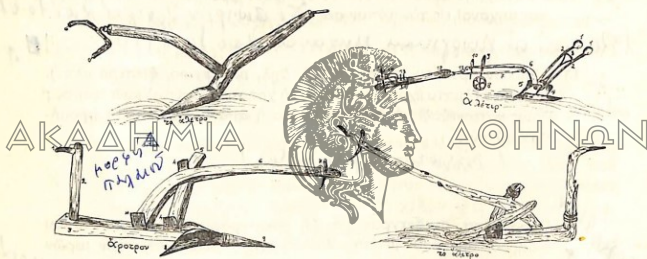
2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει); 1956

3) Μηχανὴ θερίσμου 1957

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχυῶν (δεματιδῶν) *δὲν εἶναι ἀπὸ τοῦ 1963*
5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ *1963*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *ἐκ ξύλου κελύτος. ἐφ' ὧ. λυτο.*
χωρὶς.

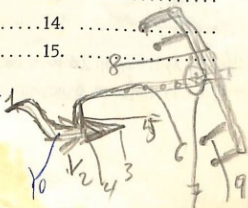
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα :

- 3) Ἰχθυογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ... <i>Χρηστέλης</i> ...	6. ... <i>Βαλαχά</i> ...	11.
2. ... <i>Παύλος</i> ...	7. ... <i>Μαρίνος</i> ...	12.
3. ... <i>Θανάσιος</i> ...	8. ... <i>Γεώργιος</i> ...	13.
4. ... <i>Μαρίνος</i> ...	9. ... <i>Γεώργιος</i> ...	14.
5. ... <i>Αλέξανδρος</i> ...	10. ... <i>Σταύρος</i> ...	15.
-

(¹) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Οἱ 2 φαῖλα 12 χωραφίᾳ εἰς 10 ἰ.δ.ον ἡν' ἡ
 ἡ 10 εἰς 100 μ.ν. -

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ... εἰς 12 χωραφίᾳ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

- 6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ... εἰς 12 χωραφίᾳ

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.) ... 1...

Σκεπάρνι, ... ἀρίδι, ... ξυλοφάι, ... ἡλ. ἀρνάρι (ἀρνάρι)

πριόνι

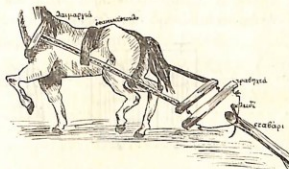
ἀρίδι

ὕνι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

Answers in red

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος), 2) γυναῖκα, 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἡ συνθηκὴ εἰς τὸν πόπον σας...

Н. Б. Халилов, 40 лет, проживающий в с. С. А. Халилов
пос. С. А. Халилов.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

...Βλ. έρεε εως εχρησ 2 κω. ετημεω κων
μεταχρον 12.6.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον

..... Երևանի ԳԿՈՐ 2. Երևանի Երևանի Երևանի
12. Ե.

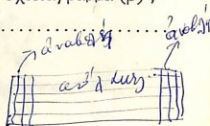
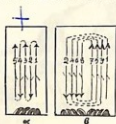
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μέ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Mr. Govi. W. de la Cruz, Jr.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..... (Βλ. πρῶτο εἰκονισμὸν)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ὄγρου ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ὑτάμιες, στασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.);

..... <<σπορίδες>>

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν;

..... (Ὡς ἐν εἰκονισμῷ) με αὐλακιάν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον;

..... (Ὡς ἐν εἰκονισμῷ) με αὐλακιάν

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

..... (Ὡς ἐν εἰκονισμῷ)

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

Εἰς. ὄχλ. ... ἔν. ἔργ. ... εἰς. ἔργ. ... Πλ. κα. ... ἔν. ἔργ. ...
 αὐτὸν. ὀργ. ... ἔν. ἔργ. ... β. ἔν. ἔργ. ... διὰ τὰ ἔν. ἔργ. ...
 ἐν. ἔργ. ... ὀργ. ...

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

..... Βλ. ἔν. ἔργ. (γ. 1)

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαυτήσατε ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)

Βλ. ἔν. ἔργ. (γ. 2)

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

..... ὅ. ὡ. ... ἔν. ἔργ. ...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν;

..... Βλ. ἔν. ἔργ. (γ. 4)

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δι. σ. ἀ. κ. εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

..... Βλ. ἔν. ἔργ. (γ. 5)

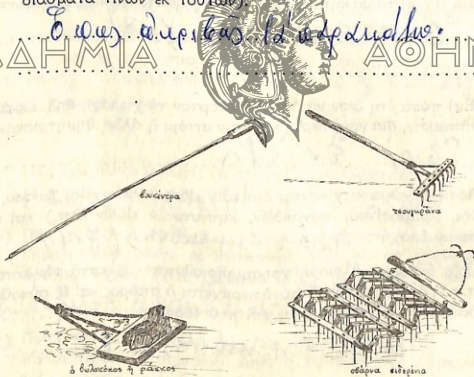
β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

[illegible]

2) Γίνεται μετά τὸ ὄργωμα ἱσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); *Εἶναι μὲν οὖν ἀποδεχόμενον καὶ ἐπὶ αὐτῇ
ἀνάγει πολλοί καὶ εἰς τὴν περὶ ἐκείνης ἐπιστάδα.*

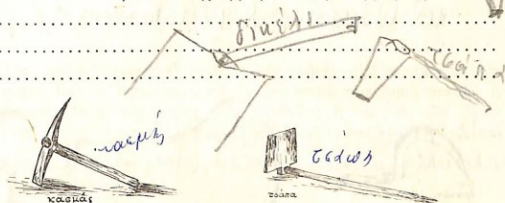
3) 'Η σκαφή μερών τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδρα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφαί. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

В. И. у. д. р. в. а. з. 12. 12. 1919.

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Experiments for non-injunctive for

- 7) Ποια χωράφια έκαλλιεργούντο (ή καλλιεργούνται) διὰ τὴν σπο-
ρὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
εἴδους.

Prereq. fulfilled (T.7)

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. *Διπλ. ή θυσ. ή λ. λ...*

quattrocento nel Rinascimento.

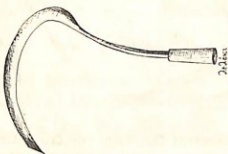
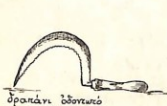
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-
λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς ἀλύακια ἢ πρᾶσις (βραγίς)
καὶ ἄλλως. Σ. ψ. ν. λ. ο. π. ρ. σ. τ. θ. κ. μ. λ.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 μλ. ἰ.δ. δρεπάνι: μλ. ἰ.δ. μαχαίρι ἀγροικία

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

μλ. ἰ.δ. δρεπάνι: μλ. ἰ.δ. μαχαίρι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρέπανα ἢ με ποια ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) μλ. ἰ.δ. κόψη

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
 μλ. ἰ.δ. δρεπάνι: μλ. ἰ.δ. μαχαίρι

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

μλ. ἰ.δ. δρεπάνι: μλ. ἰ.δ. μαχαίρι

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ὁ Νίκοι

- 6) Ὅτι παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσέως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημοτριακῶν ἢ
ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν, τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.)

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *90-110 ... 15-20 dm above chm ...*

- 2) Οι στάχτες που έμειναν (ή μένουν) εις τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς,
πίασματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σπαχίων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα ;
- O . i . . . v . l . e . . . o i . d r i c i e n . l . o . o . d e l w
l . d . e f f m a d s , e h . j u . n e n . p a . x . i . e l . a . e a l . e n d e i . a n
. . . p e d r i m u n . -

- 4) Πώς τοποθετούνται τὰ δράγματα (οἱ χεῖρες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίεσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. . . ἀγκαλία . . . ἡ ἀγκαλίς . . .

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;

Συμφων. . . θερίσαν . . . ἄνδρες . . . ὅταν εἶ-
οῖ. μετ' ἐμὴν . . . ὅταν εἶοι . . . ἀπὸ τοῦ θερισταίου
τοῦ εἰς θερίσαν . . . ἀπὸ τοῦ θερισταίου

- 2) Πῶς ἡμεῖβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

Ἡμερομίσθιον . . . μετὰ ἡμερομίσθιον . . . ἡμερο-
μισθίου . . . ἐν χρῆμα . . . ἀμοιβή . . . ἐν χρῆμα
ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα
ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα

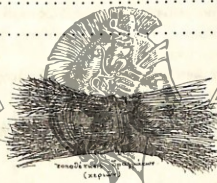
- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λυντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δρλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα
ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα
ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα
ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα . . . ἐν χρῆμα

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

ἑνὸς στάχους δι' ἑνὸς σχοινίου καὶ αὐτοῦ καὶ
 ἡ μὲν καὶ ἡ δὲ τὰ δεμάτια δένονται μετὰ δεμά-
 τια δένοντα φασί, ἢ ἀπὸ ἑνὸς καὶ ποταπῶς
 ὁ δὲ δένει μετὰ ἑνὸς καὶ ποταπῶς ὁ δὲ δένει
 δένει ἡ δὲ δένει ὁ δὲ δένει

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

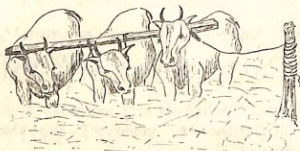
Τὰ δεμάτια... ἑνὸς καὶ ποταπῶς...
 μετὰ ἑνὸς καὶ ποταπῶς...
 μετὰ ἑνὸς καὶ ποταπῶς...
 μετὰ ἑνὸς καὶ ποταπῶς...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἄνω 1890

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Τὸ ἀλάχιον ἐπὶ ἑλίου κατασκευάζεται πρὸς
ἑνὸς μέτρου ἐπὶ ἑκαστοῦ ἀλάχιος...

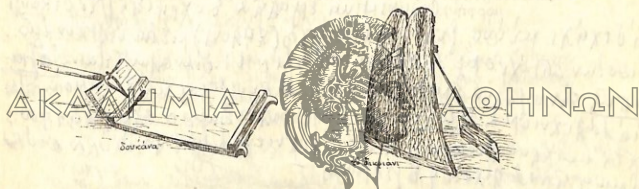
11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχρωποποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιστοῦ ξύλινος στῆλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ὁ δὲ μέτρον ἐπὶ ἑκαστοῦ ἀλάχιος ἐπὶ ἑλίου
κατασκευάζεται πρὸς ἑνὸς μέτρου ἐπὶ ἑκαστοῦ ἀλάχιος
κατασκευάζεται πρὸς ἑνὸς μέτρου ἐπὶ ἑκαστοῦ ἀλάχιος
κατασκευάζεται πρὸς ἑνὸς μέτρου ἐπὶ ἑκαστοῦ ἀλάχιος
κατασκευάζεται πρὸς ἑνὸς μέτρου ἐπὶ ἑκαστοῦ ἀλάχιος
κατασκευάζεται πρὸς ἑνὸς μέτρου ἐπὶ ἑκαστοῦ ἀλάχιος

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῆλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικῶς φωτογραφίας ἢ ιχνογραφήματα). *Τὰ ἴδια ἴσως*
 2-3 ματ. *Τὰ ἴδια ἐντυπώθηκαν δια' ἐλαστικῶν μέ-*
σων. Τὸ μέγα μέγα ἴσως ἀγνῶστο ἐστὶν ἐξ αὐτῶν
ὅτι ἐκ τῶν ἐν τῷ 1. ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἐστὶν ἀγνῶστο
ὅτι ἐκ τῶν ἐν τῷ 1. ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἐστὶν ἀγνῶστο
 γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη- *ντρίκι*
 χανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς *ἴσως αὐτὸ*
 ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω *κατὰ γὰρ πρῶ-*
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων *με διέκετε*
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται *διὰ τοῦ*
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων *διὰ τοῦ*
 διὰ τὸν ἁλωνισμόν των. *ἰσχυρὸν ἐκ τῶν ἐν τῷ 1.*

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἁλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἑλωνίζοντο (ἢ ἁλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἁλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

1. ἑλωνίζοντο ἐκ τῶν ἐν τῷ 1.

δ) 'Από ποίαν ωραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ; , . . . /

[illegible]

12) Ποια άλλα άλωνιστικά εργαλεία είναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δρυκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): ὀλυνιστικὰ εργαλῆα ἐν χρ. ἐμ. / ἴσ. δι. κοιν.

[illegible]

Ποικραίν η Βιχάρι

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ
δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν
ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πτους στάχους ;

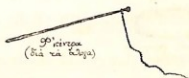
IV. d.

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' ἐκέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα)

Ենթադրուք, չեն լուծվում հետևյալ համակարգը:

$$\begin{cases} x^2 + y^2 + z^2 = 1 \\ x^2 + y^2 + z^2 = 2 \end{cases}$$

- 15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνισμού ενός άπλωματος, δηλ.
ένος στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. ('Εν Κρήτη καλείται
δούλα). Ποσai στρώσεις (δηλ. άπλώματα) ρίτου, κριθής, βρώτης
κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν .
- Σ. Δ. Ω. Ρ. Ο. Α. Η. Μ. Ν. Ε. Ρ. Ο. Σ. Α. Β. Γ. Δ. Ε. Ζ. Η. Θ. Ι. Κ. Λ. Μ. Ν. Ξ. Ο. Π. Ρ. Σ. Τ. Υ. Φ. Χ. Ψ. Ω.*

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνησθοῦν διὰ τὰ ἀπρωχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

1. χ^2 (chi-square)

- 17) Ποιοι άλωνίζουσιν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωναῖοι (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες καλοῦμενοι ἀλωναῖοι καὶ ἀγωναῖοι), οἱ ὁποῖοι εἶχαν βοδία ἢ ἄλλα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

O. i. d. o. d. p. s. u. l. i. c. e. n. t. i. s. p. r. o. v. i. d. e. n. t. i. s. p. r. o. v. i. d. e. n. t. i. s.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

To uadawipag sy q'ebaw. Exunipagay yirley naron
 Eh' bopiz nua' shw. adurilen dii mupaw wadchylt

- 19) Ὁ κόππανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

μαλιστα οτι ο ευ ελκον θεωρει (θεωρειται) και ελκτο
και ελκτο: Ελκον μινυ. Ελκ. ελκ. και ελκτο μαλιστα

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου·
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.).

Εἰνὶ το αὐτῷ δὲ τοῦ σταχύων
καὶ τοῦ φακῆς, ρεβιθίων κλπ. ...
554

Κοπάνος στρογγυλός

ξύλο κατασκευαστὸν διὰ τὸ κοπάνημα
μικρῶν κυρτῶν δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;
καὶ συγγενῶν ...
.....
.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπάνιζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

[illegible]

- C. X. 1.

- ψατε τον τρόπον λειτουργίας αυτής) Σε 1.9 J.S. περιέχω
 διαφορετικά... J.S. & W.K. of Περσεύκη. Εξαιρετική!

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίνχισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίνχισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

— 25 —

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.. *τὰ ἀνέμια μαζίνονται
μὲ τὸν γραμμοὺ καὶ τὸ ὄχι. φτυὰ μὲ τὸ φτυέ-
νιο φτυάρι.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

*Λιχνᾶ, ἄνδρα καὶ γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ...
ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ὅπου ὁ λιχνιστὴς ἀνέμια φτυάρι καὶ φτυέ-
νιο φτυάρι.*

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

*τὰ χονδρὰ τεμάχια ἀνέμια καὶ ἀνέμια. τὰ χονδρὰ τεμάχια ἀνέμια
μὲ τὸ φτυάρι καὶ τὸ φτυένιο. ἀνέμια καὶ ἀνέμια. ἀνέμια καὶ ἀνέμια...
ἀνέμια καὶ ἀνέμια. ἀνέμια καὶ ἀνέμια. ἀνέμια καὶ ἀνέμια...
ἀνέμια καὶ ἀνέμια. ἀνέμια καὶ ἀνέμια. ἀνέμια καὶ ἀνέμια...*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξὶς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἂν ὠτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν : Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.

ἡν ἡμεῖς ἐκείνην ἡμέραν ἐκείνην ἐκείνην
 ἀφ' ἧς (ἐκείνη) ὁ δαδὸς ἡμεῖς ἐκείνην
 ἡμεῖς ἐκείνην ἡμέραν ἐκείνην ἐκείνην
 ἡμεῖς ἐκείνην ἡμέραν ἐκείνην ἐκείνην
 ἡμεῖς ἐκείνην ἡμέραν ἐκείνην ἐκείνην
 ἡμεῖς ἐκείνην ἡμέραν ἐκείνην ἐκείνην
 ἡμεῖς ἐκείνην ἡμέραν ἐκείνην ἐκείνην

- 8) Ἄλ λ α ἔ θ ι μ α π ρ ο τ ο ὡ ν ἂ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλάι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλὼνι· π.χ. ἡ δεκάτῃ, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλὼνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Τὸ ἄχυρον ἀφαιρῶνται
εἰς τὴν ἀχυνῆσαν... εὐριθεομένην ἢ ἐν τῇ ἡ...
ἐν τῇ καὶ ἐγγὺς τοῦ οὐνοῦ ἢ ἐγγὺς τοῦ χωρίου*

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τὸν καλυτέρεον στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*Ἡ διαγορὴ γίνεται... ὅταν τὸ εἶδος... εὐριθεομένη... εἰς
τὸ θῆναι καὶ θεῖναι... ἀχυνῆσαν... ὅταν ἀφαιρῶνται... ἐν τῇ
ἐν τῇ καὶ ἐγγὺς τοῦ οὐνοῦ καὶ ἐγγὺς τοῦ χωρίου*

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ο χ ι

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΘΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*τὴν 23^{ην} Ἰουνίου (Κληδόνου) Ἀποκριὰν καὶ
τὸ Πάσχα... καὶ Ἀναστάσιον*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; *τὴν 23^{ην} Ἰουνίου
ἀναμνῆσιν... καὶ τὴν 23^{ην} Ἰουνίου... καὶ τὴν 23^{ην} Ἰουνίου... καὶ τὴν 23^{ην} Ἰουνίου...
καὶ τὴν 23^{ην} Ἰουνίου... καὶ τὴν 23^{ην} Ἰουνίου... καὶ τὴν 23^{ην} Ἰουνίου... καὶ τὴν 23^{ην} Ἰουνίου...*

Algo 2.0

Sunday 18-25th

Τὰ κλέπτουν; *Αν ναί, ἀπὸ ποίου μέρους; *παιδ. κατ. ἰ. γυμν.*
Αν. Χωρὶς τὰ κοινὰ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ πατρὸς καὶ μητρὸς.

[illegible]

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

Καταγράψατε τα σχετικά κείμενα

[illegible]

η μεροσύνη των ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν πορῶν,

1. $\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} \frac{d^2 x}{dt^2} \right) = \frac{1}{2} \frac{d^3 x}{dt^3}$

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

περί συλλογῆς ὕλης διὰ τὴν σύνταξιν Λαογραφικοῦ
Ἀτλαντος τῆς Ἑλλάδος

Ἀποστέλλεται συνημμένως ἐρωτηματολόγιον διὰ τὴν σύνταξιν Λαογραφικοῦ Ἀτλαντος τῆς Ἑλλάδος, ὃ ὅποιος θὰ ἀποτελέσῃ κατόπιν μετὰ τῶν ὁμοίων ἐξ ἄλλων χωρῶν τὴν βάσιν τῆς συνθέσεως εὐρυτέρου Εὐρωπαϊκοῦ.

Τὸ ἐρωτηματολόγιον τοῦτο, τὸ ὅποιον παρακαλοῦμεν νὰ ἀναγνωσθῇ μετὰ προσοχῆς, ἀφορᾷ: α) εἰς ζητήματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν σποράν, τὸν θερισμὸν καὶ τὸν ἄλωνισμόν, πρὸς δὲ καὶ διὰ τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὅποια ἴσαν ἐν χρήσει μέχρι τοῦ 1920 (ἢ εἶναι καὶ μέχρι σήμερον) κατὰ τὰς ἐργασίας ταύτας, ὡς καὶ τὰ συνδεδεμένα πρὸς αὐτὰς ἔθιμα (ταῦτα δύνανται νὰ εἶναι ἐν χρήσει ἀκόμη καὶ σήμερον)· β) εἰς πυρὰς (φωτιές), αἱ ὁποῖαι ἀνάπτονται εἰς δημοσίους χώρους (π.χ. εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωριοῦ ἢ εἰς τὸν περίβολον τῆς ἐκκλησίας, εἰς σταυροδρόμια κλπ.), εἰς τινὰς δὲ τόπους καὶ ὑπερπηδῶνται δι' ὑγείαν κλπ. τῶν κατοίκων.

Αἱ πληροφορίες διὰ τὴν πλήρη καὶ ἀκριβῆ συμπλήρωσιν τοῦ ἐρωτηματολογίου συνιστᾶται νὰ ζητηθοῦν ἀπὸ ἀρμόδια πρόσωπα, ὡς τοιαῦτα δὲ ἐκ τοῦ γεωργικοῦ καὶ τοῦ ποιμενικοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια διατηροῦν ἀκόμη ἐν χρήσει ἢ εἰς τὴν μνήμην των πιστότερον τοὺς παλαιότερους τρόπους τῆς καλλιέργειας καὶ τὰ σχετικὰ ἔθιμα, ὡς ἐλέχθη ἤδη, μέχρι τοῦ 1920, παρὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἀργότερον τοῦ σιδηροῦ ἀρότρου διὰ τὴν σποράν, ὡς καὶ μηχανῶν διὰ τὸν θερισμὸν καὶ ἄλωνισμόν.

Ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ χρονικοῦ ὁρίου, ἦτοι περὶ τοῦ γεωργικοῦ βίου καὶ τῶν πυρῶν μέχρι τοῦ 1920, προκύπτει ὅτι αἱ σχετικαὶ πληροφορίες δέον νὰ ζητηθοῦν ἀπὸ πρόσωπα εἰς ἡλικίαν ἄνω τοῦ 50οῦ ἔτους.

α) Προτού επιχειρηθῇ ἡ καταγραφή τῆς ἀπαντήσεως εἰς ἕκαστον ἐρώτημα, συνιστᾶται νὰ προηγηθῇ εἰς ἰδιαίτερον τετράδιον λεπτομερὴς περιγραφή τοῦ γεωργικοῦ βίου ἀπὸ τῆς προετοιμασίας διὰ τὴν σπορὰν τῶν δημητριακῶν μέχρι τοῦ ἄλωνισμοῦ καὶ τῆς ἀποθηκεύσεως αὐτῶν. Εἰς τὴν ἐκτενῆ περιγραφὴν αὐτὴν τῶν γεωργικῶν ἀπασχολήσεων εἰς κάθε τόπον μέχρι τοῦ 1920 καὶ μετὰ τὴν χρονολογίαν αὐτὴν μέχρι σήμερον (τὴν περίοδον 1921—1968) δέον νὰ σημειώνωνται αἱ μεταρρυθμίσεις ποὺ ἔχουν γίνεῖ (δηλ. ποῖα νέα ἐργαλεῖα ἔχουν εἰσαχθῇ, π.χ. τροποποιήσεις τοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς σιδηροῦν, νέα σκαφικὰ ἐργαλεῖα, μηχαναὶ σπορᾶς, θερισμοῦ καὶ ἄλωνισμοῦ κλπ.) καὶ ἀπὸ ποῖον ἔτος περίπου, νὰ παρατίθεται δὲ καὶ σχεδιαγράφημα ἢ φωτογραφία τοῦ ἀρότρου, τοῦ ζυγοῦ, τοῦ ἄλωνιστοῦ, τῶν ἄλωνιστικῶν μέσων, τῶν διαφόρων σκαφικῶν ἐργαλείων (διὰ τὴν σκαφήν, τὸ διβόλισμα, τὴν ἰσοπέδωσιν τοῦ ὠργωμένου ἀγροῦ), τῶν σκευῶν μετρήσεως τῶν δημητριακῶν (σίτου, κριθῆς κλπ.) κ.ἄ.

Ἰδιαίτερα δέον νὰ καταβάλλεται φροντίς, ὥστε ἡ περιγραφή νὰ γίνεται, εἰ δυνατόν, εἰς τὴν γλῶσσαν (διὰλεκτον) τοῦ τόπου, πρὸ παντὸς δὲ νὰ παρατίθεται ἡ τοπικὴ ὀρολογία διὰ τὰς ὡς ἂν ἐργασίας, ἐπίσης τὸ εἰς ἕκαστον τόπον ὄνομα τῶν ἐργαλείων καὶ τῶν σκευῶν, ὡς προσέτι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται, π.χ. τοῦ ἀρότρου, τοῦ ζυγοῦ, τοῦ ἄλωνιστικοῦ μηχανήματος κ.ἄ.

Εἰς τὸ τέλος τῆς περιγραφῆς νὰ σημειώνεται ἀπαραιτήτως ὁ τόπος ὅπου ἐγένετο ἡ συλλογή, τὸ ὄνομα καὶ ἡ πῶνυμον τοῦ πληροφορητοῦ γεωργοῦ ἢ ποιμένου (ἐπὶ γυναικὸς καὶ τὸ πατρικόν της ἐπίθετον, π.χ. Μαρία Κ. Καραχάλιου, τὸ γένος Δημ. Κοντοπόδη), ἡ ἡλικία ὡς καὶ αἱ γραμματικαὶ γνώσεις ἐκάστου. Ἐπίσης τὸ χωρίον ὅπου οὗτος ἐγεννήθη, ἂν δὲ ἐγεννήθη εἰς ἄλλην περιοχὴν, τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὁποῖον ἐγκατεστάθη εἰς τὸν τόπον ὅπου γίνεται ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἐρωτηματολογίου. Ἐπὶ προσφύγων ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας, Ἀνατολικῆς καὶ Βορείου Θράκης, ἐκ Μοναστηρίου Γιουγκοσλαβίας ἢ ἐκ Βορείου Ἠπείρου, νὰ σημειωθῇ ἐπακριβῶς ὁ τόπος ἀπὸ τὸν ὁποῖον οὗτοι κατὰγονται καὶ πότε ἀκριβῶς ἐξεπατρίσθησαν (τὸ ἔτος 1923, προηγουμένως ἢ κατόπιν ;). Αἱ πληροφορίες ἐκ τῶν προσφύγων τούτων θὰ ἀφοροῦν οὕτω τὸν γεωργικὸν βίον εἰς τὸν τόπον των πρὸ τοῦ 1922.

Σημειώσατε ἐπίσης ἐν τέλει ἐντὸς ἀ γ κ υ λ ῶ ν [. . .] τὸ ὄνομα σας, ὡς συλλογέως, τὴν ιδιότητά σας καὶ τὴν χρονολογίαν ἐκτελέ-

σεως τῆς συλλογῆς' (π.χ. Κωνστ. Ἰ. Δημητρόπουλος, διδάσκαλος. Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ἀπὸ τῆς 13—17 Νοεμβρίου 1968).

Μὲ βάσιν τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν αὐτὴν εἰς τὴν ὁποίαν, ὡς εἴπομεν, θὰ ἔχη ληφθῇ ἀπαραιτήτως ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ἐρωτηματολόγιον, θὰ καταγραφοῦν κατόπιν μετὰ προσοχῆς αἱ ἀπαντήσεις εἰς τὰς ἐρωτήσεις εἰς αὐτό, θὰ παρατεθοῦν δὲ καὶ σχετικὰ σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφία.

Νὰ καταβληθῇ ἰδιαιτέρα προσοχὴ πρὸς συλλογὴν τῆς ὡς ἄνω ὕλης καὶ ἐκ τῶν συνοικισμῶν προσφύγων, ὡς ἐλέχθη, πλὴν τῶν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῶν ἐξ Ἀνατολικῆς Θράκης, Βορείου Θράκης (ἤτοι Μελενίκου, Νευροκοπίου, Φιλιππουπόλεως, Ἀγχιάλου κ.ἄ.) καὶ ἐκ τῶν προερχομένων ἐκ τῆς περιοχῆς Μοναστηρίου (Βιτόλια) καὶ Βορείου Ἠπείρου (Ἀργυροκάστρου, Δροπόλεως κλπ.).

β) Ἀντιστοίχως πρὸς τὰς πληροφορίας περὶ τοῦ γεωργικοῦ ἐν γένει βίου, ὡς ἀνωτέρω, παρακαλεῖται ὁ συλλογεὺς, ὅπως ἀναφέρῃ ἔτι εἰς ποίας ἡμερομηνίας τοῦ ἔτους καὶ περιστάσεις (π.χ. τὸ ἑσπέρας τῆς 23 Ἰουνίου ἢ τῆς 31 Αὐγ., τὰς Ἀποκριὰς (ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς τῆς Τυροφάγου), ἑσπέρας τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων, κατὰ τὸ Πάσχα κ.λ.π.) ἀνάπτονται ὡςτις εἰς δημοσίους χώρους, αἱ ὁποῖαι ὑπερπηδῶνται ἢ λαμβάνουν χώραν χοροὶ περὶ τὴν πυρὰν κλπ. Εἶναι ἀναγκαίᾳ ἡ λεπτομερὴς περιγραφὴ τῶν ἐθιμικῶν πυρῶν τούτων, ὡς πρὸς τὴν ἡμερομηνίαν, τὸν χώρον ἀφῆς αὐτῶν, τὰ τελούμενα κατ' αὐτὰς καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν συμφώνως πρὸς τὰς σχετικὰς δοξασίας τοῦ λαοῦ. Ἐπίσης ἀν τελοῦνται καὶ σήμερον ἢ ἀν δὲν γίνωνται, πότε ἔπαυσε τὸ ἔθιμον.

γ) Ὅπου εἰς τὸ ἐρωτηματολόγιον δὲν ἔπαρκει ὁ κενὸς χώρος διὰ τὴν καταχώρισιν ἐκάστης ἀπαντήσεως δύναται ὁ συλλογεὺς νὰ χρησιμοποίησιν πρόσθετον φύλλον χάρτου, σημειῶν ὅμως ἐπ' αὐτοῦ τὴν σελίδα καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐρωτήματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ ἡ προσθήκη.

δ) Ἡ συλλογὴ, ὡς ἀνωτέρω, τῆς ἐν λόγῳ ὕλης καὶ ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἐρωτηματολογίου παρακαλοῦμεν νὰ ἐκτελεσθῇ ἐντὸς διμήνου ἀπὸ τῆς παραλαβῆς του καὶ ἐπιστραφῇ τὸ ἐν λόγῳ ἐρωτηματολόγιον μετὰ τοῦ χειρογράφου τῆς συλλεχθείσης ὕλης εἰς τὸ Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λογογραφίας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΟΡΜΟΥ
ΝΕΟΥ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ
ΣΑΜΟΥ

Αριθ. Πρωτ. 127.
Διακπ.

Π ρ ο ς

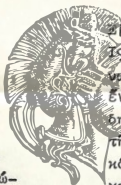
Τόν κ. 'Επιθεωρητήν τών Δημοτικῶν Σχο-
λείων Σάμου.

Ε ί ς Σ ά μ ο ν .

"ΥΠΟΒΟΛΗ"

Ερωτηματολογίου διά τὰ
γεωργικά εργαλεία καί τὰς κατ'
ἔθιμον πυράς Ακαδημίας Αθηνῶν,
συμπληρωθέν ὑπὸ τοῦ δ/λου Κων.
Παλαιοκαστρίτη μετὰ συμπληρωμα-
τικῶν διαφωτιστικῶν αὐτοῦ σημειώ-
σεων.

Ἐν Ὁρμῳ Ν. Καρλοβάσιου τῇ 30ῃ
Αὐγούστου 1970.

Ἡς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 2735/
1948-1970 Ὑμετέρας Δ/γῆς, λαμβά-
νω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ἡμῖν
ἐντυπον Ερωτηματολογίου τῆς Ακα-
δημίας Αθηνῶν Κέντρον Ἑρεῦνης
τῆς Ἑλληνικῆς Λογογραφίας-σχετι-
κὸν μετὰ ἐν χρήσει γεωργικά ἐρ-
γαλεία καί τὰς κατ' ἔθιμον πυράς
δεόντως συμπληρωμένον ὑπὸ τοῦ
διδασκάλου τοῦ ὑπ' ἐμέ Σχολείου
Κων/τίνου Παλαιοκαστρίτη μετὰ
σχετικῶν ἐπίσης συμπληρωματικῶν
διαφωτιστικῶν σημειώσεών του,
καί νὰ παρακαλέσω διὰ τὰ καθ' ὅς
μᾶς.

Εὐπειθέστατος
Ο

Διευθυντῆς τοῦ Σχολείου

Κ. Παλαιοκαστρίτης

ΚΩΝ. ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΗΣ
ΔΙΔΟΜΑΣΚΑΛΟΣ

Ἐπὶ τοῦ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤ'ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ-ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΓΡΑΦΙΑΣ .

Τὰς πληροφορίας δίδω ὁ ἴδιος ὅστις τυγχάνω τέκνον γεωργοῦ. Εἰργάσθην ἀπὸ μικρὸν παιδίον εἰς τὰ κτήματα κοντὰ μὲ τὸν ἐν ζωῇ ἀκόμη εὐρισκόμενον πατέρα μου καὶ γνωρίζω ἀπαιστώσως ἅπαντα τὰ ἐργαλεῖα τοῦ τόπου τῆς καταγωγῆς μου ὡς καὶ τὴν χρησιμοποίησίν των. Ἐλαβον μέρος εἰς ἀπάσας τὰς ἐργασίας τὰς γεωργικὰς καὶ ἐκ τῆς μητέρας γῆς ἐξοικονόμησα τὰ ἀπαράλιττα διὰ τὴν σπουδὴν μου χρήματα.

Α. α. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920.

1) Διὰ σποράν μὲ δημητριακὰ προωρίζοντο τὰ κτήματα εἰς τὰ ὁποῖα τὸ προηγούμενον ἔτος εἶχε λάβει χώραν ἡ ἀγρανάπανσις. Ἀγρανάπανσις ἐλογίζετο ἡ σπορά τοῦ κτήματος μὲ φυχανθῇ ἢ τὸ φύτευμα αὐτῶν μὲ μπουστάνι (πεπονιές-καρπουζιές φασόλια κ.κ.π.) ἢ μὲ καπνὸν. Τὸ χωράφι εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαμβανε χώραν ἡ ἀγρανάπανσις ἐλέγετο καὶ λεγεται μέχρι σήμερον Ἀργασιὰ, καὶ ἦτο ἀξήσφαλισμένη ἡ ἀνάπτυξις εἰς αὐτὰ τῶν δημητριακῶν.

Διὰ σποράν τῶν φυχανθῶν προωρίζοντο τὰ κτήματα τὰ ὁποῖα εἶχον σπαρεῖ τὸ προηγούμενον ἔτος μὲ δημητριακὰ, μὲ σπορὸν νὰ γίνουσι καὶ αὐτὰ ἀγρανάπανσις ἵνα σπαροῦν τὸ ἐπόμενον καὶ μὲ δημητριακὰ.

Διὰ βοσκήν προωρίζοντο αἱ περιοχαὶ τῶν ὁποίων ἡ καλλιέργεια ἦτο ἐπιμελὴς καὶ δαπανηρά καὶ λεγόνταν λεϊβάκια. Ἐπίσης διὰ βοσκήν προωρίζοντο καὶ αἱ ἐκτάσεις εἰς τὰς ὁποίας ὑπῆρχεν αὐτοφυῆς βλάστησις θάμνων.

Αἱ ἐκτάσεις διὰ σποράν καὶ διὰ βοσκήν ὑπῆρχον χωρισταί.

3. Ὁ πατὴρ δὲν διατηρεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του. Δίδει εἰς τὰ τέκνα του κατὰ τὸν γάμον ὡς πρόξια τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ κρατεῖ καὶ ἕνα μέρος τῆς περιουσίας του ἡ ὁποία ὀνομάζεται γεροντομοῖρι. Τοῦτο, ἂν ἔνδός μὲν νὰ καρποῦται καὶ νὰ ζῇ καὶ αὐτὸς καὶ ἡ γυναῖκα του, καὶ ἂν ἑτέρου νὰ ἐλπίζουσι εἰς τὴν περιουσίαν αὐτὴν τὰ τέκνα καὶ νὰ περιποιοῦνται περισσότερον τοὺς γονεῖς των διότι τὸ γεροντομοῖρι δίδεται εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς τοῦ πατρὸς καὶ εἰς τὰ τέκνα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ περιποιοῦνται μέχρι τέλος τοὺς γονεῖς τοῦ πατρὸς.

γ. 2 Μερικὰ κτήματα ἡ Μονὴ τὰ εἶδεν μεσαιὰ δηλαδή νὰ τὰ καλλιεργοῦν καὶ νὰ λαμβάνουσι τὸ ἥμισυ τῆς παραγωγῆς (σιτᾶρι-λάδι). Οὗτοι ἐλέγοντο Κολληγοὶ ἢ μορτίτες. Ἡ κοινωνικὴ τους θέσις ἦτο καλὴ.

γ. 4 Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται καὶ ἐργάτριαι μόνον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραγωγῆς. Ἦσαν ἐντόπιοι ἀκτῆμονες καὶ ἐργάται καὶ ἐλάμβανον ἄλλοι ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα καὶ ἄλλοι εἰς εἶδος. Ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον ἐπὶ ἡγεμονίας τῆς Σάμου εἰς Γρόσια καὶ κατόπιν εἰς δραχμάς 30-40 δραχ. ἡμερησίως ἢ 8-10 οἰκάδες καρπὸ σιτᾶρι.

ή ποση ο κλα
ή πτω-μαρ

- ε.Ι . Σιδηρά ἄροτρα ὑπάρχουν μονόφτερα καὶ δίφτερα. Τὰ μονόφτερα χρησιμο-
ποιούνται εἰς κάθε εἶδος κτήματος. Τὰ δίφτερα χρησιμοποιούνται εἰς
κτῆματα ἄνευ ἐμποδίων (ἀγριάδες-πέτρες) καὶ ὅταν τὸ πρὸς ὄργωσιν
κτῆμα δέν θέλουμε νὰ ἀφήσῃ εἰς τὴν μέσσην αὐλάκια καὶ δέν εἶναι εὐ-
κολος ἡ πότισις του, διότι τὸ δίφτερον ἄροτρον ἀφήνει μόνον μίαν αὐ-
λακίαν εἰς τὴν ἔκρην. Ἄλλα ἤρχοντο ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν καὶ ἄλλα κατε-
σκεύαζεν τὸ ἐργαστάσιον Κλαβάνη.
- 8.β Εἰς τὸ ὄργωμα τῶν μπαλκαμερῶν καὶ χορταριασμένων καὶ χέρσων χωρα-
φιῶν τῶν ὁποίων ἡ ἄρσιν εἶναι δύσκολος, χρησιμοποιούνται δύο ζῶα,
εἰς καλλιεργημένα καὶ εἰς χωράφια μὲ πεζούλια ὅπου ἡ κίνησις τῶν
ζῶων εἶναι δύσκολος, χρησιμοποιεῖται ἓν ζῶον.
- Ι2 β Ὁ ζευγολάτης τοποθετεῖ τὸν γιακά εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἄλδγου, κατό-
πιν ἀπὸ τοὺς δύο γάντζους ποὺ ἔχει ὁ γιακάς γαντζώνει δύο κομμά-
τια ἀλυσίδας ποὺ φτάνουν λίγο πίσω ἀπὸ τὰ πισινὰ πόδια τοῦ ἄλδγου.
Γιὰ νὰ στέκωνται τὰ περνᾷ μέσα ἀπὸ δύο θήκες ποὺ βρίσκονται εἰς τὰ
ἄκρα μιᾶς δερμάτινης λουρίδας ποὺ πέφτει ἐπάνω στὴ ράχη τοῦ ἄλδγου
καὶ λέγεται καβάλο. Τὰ δύο κομμάτια ἀλυσίδας ἐνώνονται στὸ τέλος
σὲ βύα σιδερένια ράβδο ποὺ λέγεται ζυγαριά καὶ προσδένονται ἐπὶ
τῶν δύο σιδηρῶν γάντζων της. Ἐὰν εἶναι δύο τὰ ζῶα τὸ ἴδιο γίνεται
καὶ διὰ τὸ ἄλλο καὶ οἱ δύο ζυγαριές ἐνώνονται στὸ τέλος μὲ μίαν ἄλ-
λη καὶ ἐκείνη μὲ τὸν χάνον ποὺ φέρει εἰς τὸ μέσον προσφένεται μὲ
τὸ ἄροτρον. Τοιοῦτά τὰ ὁρῶμεν ἐπὶ τὴν γένεσιν ἡ σὺν χρόνῳ ἐλθόν
τῶν δύο ζῶων. Ἐνὰ βόδι ποτὲ δέν συνηθίζεται νὰ ὀργάνη μόνον του.
Ἡ ξεύρις τῶν βοδιῶν γίνεται ὡς ἑξῆς. Ὁ ζευγάς δένει τὰ βόδια ἀπὸ
τὸ κεφάλι καὶ τὰ φέρει κοντὰ τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο. Κατόπιν βάζει εἰς
τὸν καρπὸν τοὺς τὸν ζυγὸν καὶ δένει τίς δύο ζέβλες μὲ τὸ ζεβδόσχοι
νο. Φέρει κοντὰ τὸ σταβάρη (γιὰ ξύλινο ἄροτρον) καὶ τὸ περνᾷ μέσα
στὴν κουλλοῦρα βάζοντας ἐμπρός διὰ νὰ μὴ φεύγῃ τὸ σταβάρη, ἓνα ξύλο
Γιὰ σιδερένιο ἄροτρον ἐνώνει τὴν ἀλυσίδα μὲ τὸν γάντζον τοῦ σταβα-
ριοῦ. Ἐὰν θέλῃ νὰ πηγαίνει βαθιά τὸ ἄλετρι χαντζώνει μακρύτερα, ἂν
θέλῃ νὰ πηγαίνει ξέβαθα, βαντζώνει κοντύτερα. Γιὰ νὰ ὀδηγοῦνται τὰ
ζῶα ἔχουν δεθῇ μὲ ἓνα σχοινὶ ποὺ λέγεται ζεύτης.
- Ζ.4 Ὁργάνεται κατ' ἐθέλειαν γραμμὴν μὲ ἀνοιγομένους αὐλάκας. Εἰς τὰ ἄκ-
ρα ὅπου δέν φτάνει τὸ ἄροτρον διὰ νὰ ὀργωθῇ, εἰς πλάτος δύο περίπο
μέτρων ὀργάνεται ἀντίθετα ὥστε νὰ μὴ μείνῃ ἀκαλλιέργητο. Τοῦτο λέ-
γεται ἀναβολές.
- Ζ.7 Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων παλαιότερον καὶ σήμερον, γίνεται καθέτως
καὶ σταυροσιδῶς πρὸς τοὺς παλαιούς αὐλάκας διὰ νὰ κόπτεται τὸ χῶμα.
Ἐὰν οἱ παλαιοὶ αὐλάκες ἦσαν ὀριζόντιοι, τὸ ὄργωμα γίνεται καθέτως
δηλαδὴ σταυροσιδῶς. Τοῦτο δέν γίνεται μόνον ὅταν τὸ πλάτος τοῦ κτῆ-
ματος εἶναι πολὺ μικρὸν .
- Γ.Ι Ὅταν βρέξῃ τὰ πρωτοβρόχια δηλαδὴ κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον, οἱ γεωργοὶ
ἀφίνουν νὰ περάσουν λίγες ἡμέρες (10-15) διὰ νὰ φυτρώσῃ νὰ σηάσῃ
ὅπως λένε τὸ πρῶτο χορτάρη (ὁ τσουμένης). Τότε ἀρχίζει τὸ ὄργωμα διὰ

νά ἀνακατεφθῇ τὸ ἡλιοκαμμένο χῶμα καὶ διὰ τὴν ξηραθῇ τὸ νέο χόρτο τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι ζηζάνιον διὰ τὸ σιτάρι. Τοῦτο λέγεται γύρισμα. Κατὰ μῆνα Νοέμβριον γίνεται δευτέρον ὄργωμα ποῦ λέγεται σπορά.

Γ.2 Διὰ τὰ κηπευτικά γίνονται τρία ὄργωματα. "Εν κατὰ 'Οκτώβριον, δευτέρον κατὰ 'Εβρουάριον καὶ τρίτον τὸν 'Απρίλιον ὅποτε γίνεται καὶ ἡ σπορά των. Τὰ ὄργωματα δὲν ἔχουν καμμίαν ἰδιαιτέραν ὀνομασίαν, λέγονται ἀπλῶς ζευγαρίσματα.

Γ.4 Διὰ τὰ δημητριακά γίνονται δύο. "Εν τὸν 'Οκτώβριον καὶ ἕτερον τὸν Νοέμβριον. Μερικοὶ εἴτε λόγῳ οἰκονομίας εἴτε λόγῳ παρελευθέρως τοῦ καιροῦ, σπέρνουν εἰς τὸ πρῶτον ὄργωμα. Τοιαύτη σπορά λέγεται "Στὸ πρόσωπο". Μία παροιμία ὅμως ποῦ τὴν ἀναφέρουν οἱ γέροι τοῦ χωριοῦ λέγει ἐπὶ τοῦ προκειμένου: "Στὸ πρόσωπο ἔσπειρες καὶ ἔκαμες, οὔτε τοῦ παιδιοῦ σου μὴ τὸ πῆς". Διὰ τὰ κηπευτικά γίνονται ἀπαραιτήτως δύο ἢ τρία ὄργωματα 'Οκτώβριον- 'Εβρουάριον- 'Απρίλιον.

Γ.5 Κατὰ τὴν σποράν χρησιμοποιοῦνται τὸ δισάκκι διὰ τὸν σπῆρον. "Οποῖος δὲν ἔχει δισάκκι χρησιμοποιεῖ κουβά ἢ μονοσάκκι (τρουβᾶ). Τὸ ἄρῳτρον. 'Η σβάρνα διὰ τὴν στρώνεται τὸ χῶμα καὶ τὸ ντουρμούκι τὸ ὁποῖον φέρει κάτω τῆς σανίδος σιδηρὰς προεξοχὰς διὰ τὴν σπάζῃ τὰς βάλους καὶ τὴν συνάζῃ τὰ χόρτα καὶ τίς ρίζες. 'Η δελιή καὶ τὸ διελί.

Γ.7 Μὲ τὴν σποράν ὀσπρίων καλλιεργοῦνται χωράφια ποῦ δὲν λιμνάζουν νερά ὁδῶς τὰ φηλάματα. "Επίσης εἰς κτήματα ὅπου τὰ παραγόμενα ὀσπρία λόγῳ τῆς συνθέσεως τοῦ ἐδάφους θὰ εἶναι βρασερά. Τὰ φυκανθὰ πλὴν τῶν κοινῶν σπέρνονται στὰ πεταχτά. Τὴν κοινὰ φύτεύονται ρικτόμενα γιὰ εὐκολίαν εἰς κάθε δευτέραν αὐλακίαν τοῦ ὄργωματος.

Θερισμός τῶν ἡμητριακῶν

Β.4 Δυο τρία δράγματα τοποθετοῦνται μαζὶ καὶ κάνουν ἓνα μεγαλύτερον δεμάτι ποῦ λέγεται "Τεστές". Τοὺς τεστέδες τοὺς τοποθετοῦν ΙΟ-Ι5 μαζὶ, μὲ τὰ στάχυα εἰς τὴν ἰδίαν κατεθυσυσίν καὶ κάνουν τὰ δέματα. "Οταν τὰ δημητριακά εἶναι μικροῦ ἀναστήματος, τότε γιὰ τὴν σπᾶν τὸ δεμάτι καὶ τὴν δένεται καλά, τὰ βάζουν σταυρωτά.

Α Λ Ω Ν Ι Σ Μ Ο Σ

Α.7 Τὰ εἶδη τοῦ ἄλωνα εἶναι πετράλωνα καὶ χωματάλωνα. Τὰ πετράλωνα εἶναι λίγα. Τὰ πετράλωνα εἶναι πολυδάπανα καὶ στρώνονται διὰ πλακῶν. "Ο καρπὸς ὅπως ἐξάγεται καθαρός χωρὶς χῶματα καὶ πέτρες. Τὰ χωματάλωνα ἀνοίγονται σὲ σχῆμα κύκλου μὲ τὴν βοήθειαν σχοινοῦ τὸ ὁποῖον δένεται εἰς πάσσαλον ἵνα χαραχθῇ ἡ περιφέρεια τοῦ μέ ἀκρίβειαν. Κατόπιν σκάπτεται, ποτίζεται μὲ ἄφθονον νερὸ τῆς πηγῆς καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ρίπτεται ἐπάνω εἰς τὸ βρεγμένο χῶμα φιλό ἄχυρον καὶ μὲ εἰδικὸν πέτρινον κύλινδρον κυλινδρίζεται ὥστε νὰ πατηθῇ καλά καὶ νὰ κολλήσῃ ἐπάνω του τὸ ἄχυρον καὶ ὅταν ξεραθῇ νὰ γίνῃ σκληρὸ σὰν πέτρα. Τότε ρίπτουν τὸ σιτάρι μέσα δι' ἁλωνισμὸν.

Α.9 'Η προετοιμασία γίνεται ὁποιανδήποτε ἡμέραν τὸ ἁλωνισμὸς γίνεται ἡ ἔναρξις ὁποιανδήποτε ἡμέραν πλὴν τῆς 23 τῆς καὶ τῆς ἡμέρας ποῦ ἔπενσεν (ἐορτάσθη) τοῦ 'Αγίου 'Ιωάννου (24 'Ιουνίου) τοῦ 'Ηλῶδου. "Ο ἁλωνι-

σμός αρχίζει από ὥραν 10 π.μ. καὶ λήγει τὴν 4-5 ἀπογευματινῇ. Τὰς ὥρας αὐτὰς ἔχει θεσταθῇ πολὺ τὸ σιτάρι καὶ τὸ ἄλωνα (κὀβεϊ) ὅπως λένε οἱ γεωργοὶ δηλαδὴ ἀχυροποιεῖται εὐκόλως ἐνῶ μὲ τὴν ὁροσίαν ἢ ἀχυροποίησις εἶναι δύσκολος.

α. γ

Κατὰ τὸν ἀλωνισμόν χρησιμοποιεῖται ἀλωνιστικὸν μέσον. Τοῦτο εἶναι μία σανὺς ἢ ὅποια κάτω φέρει τεμάχια ἀπὸ πρίνι ἢ μαχαίρι καρφωμένα ἐπάνω εἰς τὴν σὺνδα ἀπὸ τὸ κάτω μέρος αὐτῆς. Τὸ μέσον τοῦτο λέγεται "Ντοβένι". Τὸ ντοβένι σέρνει πάντοτε τὸ ἔξω ἔξω ζῶν ^{ἢ ὑπερέκτα}. Τὸ κατασκευάζει τὸ μὲν ξύλο ὁ ξυλουργὸς τὰ δὲ πρίνια ὁ γάφτος. Χρῆσις γίνεται εἰς ὅλα τὰ δημητριακὰ πλὴν τῶν ὀσπρίων (ρεβύθια-κουκιά μπιζέλι) τὰ ὅποια ἀλωνίζονται μόνον μὲ τὰ πόδια τῶν ζῶων.

23

Περιγραφή ἄλων. μηχανῆς. Ἐπὶ σιτάλας ὀνόματι ἀναβατόρου ρίπτεται τὸ δεμάτι τὸ σιτάρι. Τοῦτο ἀνέρχεται καὶ φτάνει εἰς τὴν κορυφὴν τῆς μηχανῆς ὅπου εὐρίσκεται ἡ χωάνη. Ἐκεῖ δύο ἐργάτες κόβουν τὸ δέμα καὶ ρίπτουσι τὸ σιτάρι ἐντὸς τῆς χωάνης. Ἐκεῖ ἀγωνίζεται λιχύζεται καὶ βγαίνει ἀπὸ τὴν μίαν μεριά τὸ σιτάρι καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ ἀχυρον τὸ ὁποῖον δένεται εἰς δέματα (μπάλλες).

Λ Ι Χ Ν Ι Σ Μ Α

I

Λέγεται χαρμάνι. Διὰ τὴν γίνῃ σωρός τὸ χαρμάνι χρησιμοποιοῦνται τὸ δικούλι, ὁ γιαμπάς καὶ τὸ φατέρι. Ὁ σωρός ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες πρὸς τὸ μέρος τοῦ πνέοντος ἀνέμου καὶ λέγεται λαμνί. Ἐάν ὁ ἀέρας φυσᾷ ἄστατα δηλαδὴ ἀπὸ μιᾶ μεριᾶ, τότε γίνεται σωρός τὸ χαρμάνι, διὰ τὴν γίνῃ τὸ λιχνισμα. Προτὸν γίνῃ σωρός τὸ χαρμάνι, σχηματίζεται τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ μὲ τὸν γιαμπά καὶ κατόπιν συσσωρεύεται διὰ λιχνισμα.

II

Ὁ καρπὸς ἀποθηκεύετο εἰς μεγάλους πύθους (κιούπια), εἰς σακκιά ἐντὸς τῶν οἰκιῶν ἢ ἐντὸς τῶν ἀμπαριῶν. Τὰ ἀμπάρια ἦσαν ξύλινα, σὰν ντυβάνια σημερινά, τὰ ὅποια ἐγέμιζαν μὲ καρπὸν καὶ ἐπάνω ἀπὸ αὐτὰ καθόωνταν ἢ κοιμῶνταν οἱ γεωργοί.